Olympic Studies

Vol. 3, No.4, Winter 2026

141-161

Identifying the negative impacts of adventure sports tourism on sustainable development and proposing solutions

Javad Ghasempour[1] - Mohammad Pourkiani*[2] - Mohammad Hossein Ghorbani[3]

1. Master's student in Sports Management and Media, Faculty of Sports and Health Sciences, Shahid Beheshti University, Tehran, Iran 2. Assistant Professor, Department of Sports Management and Media, Faculty of Sports and Health Sciences, Shahid Beheshti University, Tehran, Iran 3. Associate Professor, Sports Management Department, Physical Education and Sports Sciences Research Institute, Tehran, Iran

(Received:2024/11/09; Accepted:2025/01/26)

Abstract

The aim of this study is to identify the challenges and propose solutions regarding the impact of adventure sports on sustainable development. The research method was qualitative, using a thematic analysis approach. Interviews were conducted purposefully and continued using a snowball sampling method, ultimately involving 15 experts in the fields of tourism, environment, and sports tour management. These individuals included tour guides, environmental specialists, tour operators, and managers of travel agencies. Data analysis revealed 32 subcategories, which were grouped into 9 main categories. Negative impacts of adventure sports on sustainable development include adverse effects on local communities, soil erosion, environmental pollution, overconsumption of resources, tourism infrastructure development, lack of coordination between regulatory bodies, disruption of wildlife, poor management, and economic challenges. Theoretically, the results of this study can encourage communities and governments not only to focus on the benefits and positive effects of these sports but also to consider reducing their negative impacts on the sustainable development of societies. Practically, all relevant organizations and institutions can become familiar with current and forthcoming challenges and utilize the proposed solutions to address and improve existing and future conditions.

Keywords

Adventure sports tourism, Negative impacts, Sports tourism, Sustainable development

* Corresponding Author: Email: m_pourkiani@sbu.ac.ir

مطالعات المپیک
دورهٔ ۳، شمارهٔ ۴، زمستان ۱۴۰۴
ص ص : ۱۶۱- ۱۴۱

شناسایی اثرات منفی گردشگری ورزشی ماجراجویانه بر توسعه پایدار و ارائه راهکارها

جواد قاسم پور[۱] - محمد پورکیانی*[۲] - محمدحسین قربانی[۳]

۱.دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت ورزشی و رسانه دانشکده علوم ورزشی و تندرستی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران
۲.استادیار گروه مدیریت ورزشی و رسانه، دانشکده علوم ورزشی و تندرستی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران ۳.دانشیار گروه مدیریت ورزشی پژوهشگاه تربیت‌بدنی و علوم ورزشی، تهران، ایران
(تاریخ دریافت : ۱۴۰۳/۰۸/۱۹ ، تاریخ تصویب : ۰۷/ ۱۱/ ۱۴۰۳)

چکیده

هدف این تحقیق شناسایی چالش‌ها و ارائه راهکارهای تأثیر ورزش‌های ماجراجویانه بر توسعه پایدار است. روش تحقیق به‌صورت کیفی و با رویکرد تحلیل مضمون انجام شد. مصاحبه‌ها به‌صورت هدفمند و به شکل گلوله‌برفی ادامه یافت و در نهایت با ۱۵ نفر از افراد متخصص در حوزه گردشگری، محیط‌زیست و مدیریت تورهای ورزشی مصاحبه شد. این افراد شامل راهنمایان گردشگری، کارشناسان محیط‌زیست، توراپراتورها و مدیران آژانس‌های گردشگری بودند. تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان داد که ۳۲ مقوله فرعی به‌دست آمد که در ۹ مقوله اصلی قرار گرفت. از جمله تأثیرات منفی ورزش‌های ماجراجویانه بر سر راه توسعه پایدار می‌توان به تأثیر منفی بر جوامع محلی، فرسایش خاک، آلودگی محیط‌زیست، مصرف بیش‌ازحد منابع، توسعه زیرساخت‌های گردشگری، عدم هماهنگی میان نهادهای نظارتی، اختلال در حیات‌وحش، عدم مدیریت صحیح و مشکلات اقتصادی اشاره نمود. به‌صورت نظری، نتایج حاضر می‌تواند جوامع و دولت‌ها را به سمتی ببرد که علاوه بر توجه به فواید و اثرات این ورزش‌ها، به فکر کاهش اثرات منفی آن‌ها که بر توسعه پایدار جوامع می‌توانند داشته باشند، باشد. به‌صورت عملی نیز، کلیه سازمان‌ها و نهادهای ذی‌ربط می‌توانند با چالش‌های حاضر و پیش‌رو آشنا شوند و از راهکارهای ارائه‌شده جهت مقابله و اصلاح وضعیت موجود و آتی بهره بگیرند.

کلیدواژه‌ها

اثرات منفی، توسعه پایدار، گردشگری ورزشی، گردشگری ورزشی ماجراجویانه.

* نویسندهٔ مسئول: پست الکترونیکی: m_pourkiani@sbu.ac.ir

مقدمه

گردشگری ورزشی حاصل ترکیب دو صنعت بزرگ گردشگری و ورزش است که هر دو در کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه به فعالیت‌های اقتصادی کلیدی تبدیل شده‌اند و تأثیر چشم‌گیری در تقویت بازارهای داخلی دارند. این ترکیب نه‌تنها باعث رونق اقتصادی شده، بلکه فرصت‌های جدیدی برای رشد فرهنگی و اجتماعی را فراهم کرده است (۱). گردشگری ورزشی به سفری تفریحی گفته می‌شود که در آن افراد برای مدت کوتاهی محل زندگی خود را ترک کرده و با هدف شرکت در فعالیت‌های ورزشی، تماشای رویدادهای ورزشی یا بازدید از جاذبه‌های مرتبط با ورزش به مقصدهای دیگری سفر می‌کنند. گردشگری ورزشی شامل انواع مختلفی است که یکی از شاخه‌های در حال رشد آن، گردشگری ورزشی ماجراجویانه است (۲). با گسترش شهرنشینی و افزایش علاقه به فعالیت‌های خارج از فضای شهری، این نوع گردشگری به یکی از محبوب‌ترین انتخاب‌ها برای علاقه‌مندان به طبیعت و ورزش تبدیل شده است. این نوع سفرها به افراد امکان می‌دهد تا اوقات فراغت خود را در دل طبیعت سپری کرده و به تجربه فعالیت‌های ورزشی در محیط‌های بکر و چالش‌برانگیز بپردازند که علاوه بر سرگرمی، به تقویت جسم و روح نیز کمک می‌کند (۳). در سال‌های اخیر، گردشگری ورزشی ماجراجویانه با رشدی چشم‌گیر همراه بوده است، به‌گونه‌ای که نرخ رشد این نوع گردشگری در طبیعت و ماجراجویی، دو برابر سریع‌تر از گردشگری معمولی بوده است (۴). در این نوع گردشگری، افراد به‌دنبال تجربه‌های چالش‌برانگیز و هیجان‌انگیز، هم از نظر فیزیکی و هم ذهنی، در محیط‌های بکر و طبیعی هستند. این نوع سفر، ترکیبی از فعالیت‌های ورزشی پرخطر و ماجراجویانه مانند کوهنوردی، قایق‌سواری در آب‌های خروشان، اسکی، دوچرخه‌سواری کوهستانی، پاراگلایدینگ و دیگر ورزش‌های مشابه است که انجام آن‌ها مستلزم داشتن مهارت‌های خاص و استفاده از تجهیزات تخصصی است. این سفرها فرصتی فراهم می‌کنند تا گردشگران توانایی‌های جسمی خود را به چالش کشیده و از طبیعت لذت ببرند (۵). این نوع گردشگری نه‌تنها ارتباط افراد با طبیعت را افزایش می‌دهد، بلکه به بهبود آمادگی جسمانی و تقویت روحیه ماجراجویی نیز کمک می‌کند. همچنین، گردشگری ورزشی ماجراجویانه می‌تواند به توسعه پایدار مقاصد گردشگری و ایجاد فرصت‌های اقتصادی برای جوامع محلی نیز کمک کند، به‌شرطی که با حفظ محیط‌زیست و رعایت اصول پایداری همراه باشد (۵). براساس اطلاعاتی که سازمان جهانی گردشگری[1] از یوروسپورت جمع‌آوری کرده است، گردشگری ورزشی ماجراجویانه به‌طور سالیانه درآمدی بالغ بر ۸۰۰ میلیارد دلار در سطح جهانی به ارمغان می‌آورد. این مقدار تقریباً ۱۰ درصد از مجموع سفرها و ۲۵ درصد از کل درآمد گردشگری را تشکیل می‌دهد. جالب است که در استرالیا و برخی مناطق نیوزیلند، این نسبت به ۵۵ درصد افزایش پیدا می‌کند. علاوه بر این، سازمان ملل به‌عنوان نهاد مسئول در حوزه گردشگری، گردشگری ماجراجویانه را به‌عنوان یکی از سریع‌ترین اشکال گردشگری در سال‌های اخیر شناسایی کرده است (۶). اگرچه گردشگری ورزشی ماجراجویانه با ایجاد فرصت‌های اقتصادی به بهبود معیشت و رفاه مناطق توریستی کمک می‌کند، اما توسعه غیرمسئولانه آن می‌تواند پیامدهای منفی متعددی برای مقاصد گردشگری به‌دنبال داشته باشد. این پیامدها ممکن است به تخریب محیط‌زیست و کاهش کیفیت زندگی محلی منجر شوند، مگر اینکه مدیریت پایدار و مسئولانه در اولویت قرار گیرد (۷). همچنین، در پی تحقیق سیلوا[2] و همکاران (۲۰۲۱) بیان کردند که اگر صنعت گردشگری بدون ملاحظات زیست‌محیطی و اجتماعی توسعه یابد، ممکن است در ابعاد مختلف، نظیر اقتصادی، سیاسی، فرهنگی، اجتماعی و زیست‌محیطی، آسیب‌های جدی و جبران‌ناپذیری را به وجود آورد. با توجه به اهمیت این موضوع، مفهوم توسعه پایدار در گردشگری مطرح شد

[1]. (WTO)

[2]. Silva

(۸). توسعه پایدار شکلی از توسعه است که هدف آن بهبود کیفیت زندگی انسان‌ها بدون آسیب‌رساندن به محیط زیست است. به‌اعتقاد نظریه‌پردازان، توسعه پایدار شامل چهار بُعد اصلی است: اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و زیست‌محیطی، که هر یک از این ابعاد باید به‌صورت متوازن در نظر گرفته شوند تا به پایداری واقعی دست یابیم (۹). بعد اقتصادی به رشد اقتصادی و سایر عوامل مرتبط مربوط می‌شود و هدف آن حداکثر کردن رفاه فردی و اجتماعی از طریق بهره‌وری بهینه و کارآمدی منابع طبیعی و توزیع عادلانه منافع است. از منظر اجتماعی، تغییرات ضروری برای تحقق آینده‌ای پایدار همواره تحت تأثیر فرهنگ اجتماعی هر جامعه قرار دارد. این تغییرات نیازمند بازنگری و اصلاح الگوها و ارزش‌های اجتماعی ناهمسان، و همچنین احیای باورها، سنت‌ها و الگوهایی است که در فرهنگ تاریخی یک جامعه وجود دارند و با تفکر پایدار همخوانی دارند (۴). بعد زیست‌محیطی به رابطه انسان با طبیعت می‌پردازد و پایداری زیست‌محیطی را می‌توان به‌عنوان تداوم و بهبود سلامت و کارکردهای اساسی محیط زیست تعریف کرد. از سوی دیگر، بعد سیاسی به قوانین، سیاست‌ها، برنامه‌ریزی، تخصیص بودجه، نهادسازی، تنوع و تکثرگرایی، احترام به حقوق بشر و مشارکت مؤثر مردم در فرآیندهای تصمیم‌گیری توجه دارد. این بعد همچنین به تنظیم شرایط و وضعیت‌های لازم برای ادغام اهداف اجتماعی، اقتصادی و زیست‌محیطی، و ایجاد روابط تبادل میان آن‌ها به‌منظور دستیابی به توسعه پایدار می‌پردازد (۱۰). به‌دلیل اهمیت گردشگری و توسعه پایدار، سازمان ملل متحد[1]سال (۲۰۱۷) را به‌عنوان سال جهانی گردشگری پایدار و ابزاری برای توسعه نام‌گذاری کرد. این اقدام به‌منظور ارتقاء آگاهی و ترویج گردشگری پایدار به‌عنوان ابزاری برای توسعه اقتصادی و اجتماعی در سطح جهانی انجام شده است (۴). دراین زمینه، سران کشورهای اروپا برنامه‌ی گردشگری خود را به‌منظور ایجادرفاه اقتصادی، عدالت و انسجام اجتماعی، حفاظت از محیط زیست و فرهنگ محلی، و همچنین ایجاد تجربه‌ی مثبت برای ساکنان محلی مطرح کرده‌اند (۱۱). مفهوم توسعه پایدار را می‌توان از طریق روش‌های متنوع و مفاهیم گوناگونی مانند تبادل ارزش‌ها، توسعه اخلاقی، بازسازی اجتماعی، فرآیند تحول به‌سمت آینده‌ای بهتر، حفاظت از محیط زیست، توانمندسازی مردم، احترام به دانش و اطلاعات محلی، افزایش آگاهی و اطلاعات، و رساندن انسان به مرحله‌ای از رضایت از زندگی توصیف کرد. همه‌ی این موارد به نوعی ایده محوری توسعه پایدار را تبیین می‌کنند که برآورده ساختن نیازهای نسل حاضر را با در نظر گرفتن نیازهای نسل‌های آینده مدنظر دارد (۶). اگرچه گردشگری جهانی منافع اقتصادی و تبادلات فرهنگی متعددی را به ارمغان آورده است، اما همچنین پیامدهای منفی قابل‌توجهی را به همراه داشته است که از جمله آن‌ها می‌توان به آسیب‌های زیست‌محیطی، اختلالات اجتماعی و تأثیرات فرهنگی غیربومی اشاره کرد. این چالش‌ها می‌توانند به‌نوبه‌ی خود به بروز نارضایتی در جوامع محلی و کاهش کیفیت زندگی در مقاصد گردشگری منجر شوند (۱۲). این پیامدهای منفی توجه بیشتری را از سوی گروه‌های زیست‌محیطی بین‌المللی، به‌ویژه در زمینه حفاظت از منابع طبیعی و حفظ دارایی‌های فرهنگی، جلب کرده است. در نتیجه، صنعت گردشگری به‌سمت توسعه پایدار گام برداشته و در تلاش برای توسعه، برنامه‌ریزی و مدیریت گردشگری به‌شکلی پایدارتر است. این رویکرد نه‌تنها به کاهش آسیب‌ها کمک می‌کند، بلکه به ایجاد تعادل بین نیازهای اقتصادی و حفاظت از محیط‌زیست و فرهنگ محلی نیز توجه دارد (۱۳). از منظر توسعه پایدار، نمی‌توان تأثیرات گردشگری ورزشی و به‌ویژه گردشگری ورزشی ماجراجویانه بر محیط‌زیست را نادیده گرفت؛ به‌ویژه تأثیرات رفتارهای غیراخلاقی در سفر که می‌تواند به محیط‌زیست آسیب وارد کند (۱۰). به‌دلیل استفاده بیش‌ازحد از منابع و تلاش برای حداکثر کردن منافع اقتصادی، که غالباً با نادیده‌گرفتن محیط‌زیست همراه است، آسیب‌های جدی به محیط‌زیست

[1]. United Nations

وارد شده که به‌سختی می‌توان آن‌ها را به حالت اولیه بازگرداند. به‌عنوان نمونه، افزایش تعداد گردشگران، رها کردن زباله و آلودگی محیط‌زیست عواقب ناگواری را به‌همراه دارد که به‌طور مستقیم بر کیفیت زندگی و تنوع زیستی تأثیر می‌گذارد (۱۴). با توجه به حرکت رویدادهای مکانیکی و روندهای جدید در ورزش (مانند موتورسواری، خودرو، قایق و هواپیما)، حجم زیادی از آلاینده‌های ناشی از اگزوز در حین توسعه این فعالیت‌ها، عواقب فاجعه‌باری برای محیط‌های محلی به‌همراه دارد. همچنین، نیازهای بالاتر و جمعیت زیاد تماشاگران در ورزش‌ها، از جمله فعالیت‌هایی مانند بالن‌سواری و پاراگلایدینگ، به‌نوعی به آلودگی هوا کمک می‌کند، زیرا وابستگی به ابزارهای گردشگری در این زمینه‌ها نیز به آلودگی دامن می‌زند. علاوه بر این، توسعه فعالیت‌های آبی مانند شنا، قایق‌رانی، موج‌سواری و دیگر پروژه‌های مرتبط به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم منجر به آلودگی آب می‌شود (۱۵). زباله‌های رهاشده، روغن، مواد شیمیایی تمیزکننده دریایی و باقیمانده روغن در رودخانه‌ها، دریاچه‌ها، مخازن و سواحل ورزشی به‌وفور مشاهده می‌شود و ترشحات و دفعیات ورزشکاران نیز به آلودگی آب کمک می‌کند (۷). به‌واسطه برخی از ورزش‌های ماجراجویانه همچون سافاری، موتورسواری در کوهستان، پاراگلایدر و کوهنوردی، آلودگی صوتی در طبیعت بروز می‌کند که به‌موجب آن علاوه‌بر اینکه زندگی جانوران دچار اختلال می‌شود، منجر به بروز مشکلات اجتماعی عمیقی نیز شده است که در نتیجه باعث افزایش تنش‌ها میان ساکنان و ورزشکاران می‌گردد (۱۳). به‌عنوان‌مثال، در بازی‌های المپیک سال ۲۰۰۰ سیدنی، استرالیا، از مجموع ۴ میلیون سکنه، ۵۰۰ هزار نفر مجبور شدند شهر را ترک کنند زیرا نتوانستند صدای بلند ناشی از مسابقات المپیک را تحمل کنند (۱۶). از این رو، هرچند گردشگری ورزشی ممکن است تأثیرات مثبتی بر محیط زیست داشته باشد، باید همواره مراقب اثرات منفی آن بر محیط زیست نیز باشیم. محمدی و همکاران (۲۰۲۱) در پژوهش خود نیز بیان کردند که در برنامه‌های گردشگری ورزشی، تنها اهداف اقتصادی در اولویت قرار دارند و ملاحظات زیست‌محیطی، حفاظت از اکوسیستم‌های طبیعی منطقه و توجه به توان اکولوژیکی به‌طور کلی نادیده گرفته شده است (۱۷). این نگرش می‌تواند منجر به آسیب‌های جدی به محیط زیست و از بین رفتن منابع طبیعی در آینده شود. همچنین، در پی تحقیقی هسو[1] و همکاران (۲۰۲۰) به این موارد اشاره شده است. مطالعات نشان می‌دهد که در برخی مقاصد گردشگری، رشد بی‌رویه و بدون توجه به ملاحظات زیست‌محیطی، آسیب‌های جبران‌ناپذیری به محیط‌زیست وارد کرده است. این آسیب‌ها شامل تخریب اکوسیستم‌ها و آلودگی منابع طبیعی می‌شود (۱۸). در پی پژوهش تومینو[2] و همکاران (۲۰۲۰) تأثیر رویدادهای گردشگری ورزشی بر توسعه پایدار مورد بررسی قرار گرفته و نتایج نشان می‌دهد که علاوه بر تأثیرات مثبت گردشگری بر جوامع محلی، تأثیرات منفی نیز وجود دارد. این تأثیرات منفی شامل تضعیف هویت و میراث فرهنگی، عدم امنیت اجتماعی و افزایش جرائم، و ایجاد اختلافات میان گردشگران و جامعه میزبان است که می‌تواند آثار سوئی بر توسعه گردشگری ورزشی بگذارد (۱۹). همچنین، در پی تحقیق فضائیل و همکاران (۲۰۲۰) به این نتیجه رسیده‌اند که توسعه برخی از فعالیت‌های ماجراجویانه، مانند احداث تله‌کابین و زیپلاین و برخی فعالیت‌های ورزشی نظیر آفرود و اسکی کوهستانی، اثرات مخرب زیست‌محیطی مانند فرسایش و کوبیدگی شدید خاک، افزایش ریسک سیل، و از بین رفتن پوشش گیاهی و حیات وحش را به‌دنبال داشته‌اند (۲۰). همچنین، ژانگ[3] (۲۰۲۴) در پی تحقیقی به اثرات منفی زیست‌محیطی رویدادهای ورزشی پرداخته و بیان می‌کند که برگزاری رویدادهای بزرگ ورزشی می‌تواند از طریق آلودگی‌های صوتی، به محیط زیست آسیب برساند (۲۱).

[1]. Hsu
[2]. Tomino
[3]. Zhang

اومارلا[1]و همکاران (۲۰۲۱) به بررسی چالش‌های پایداری در توسعه گردشگری ورزشی ماجراجویانه مبتنی بر دریا (مورد مطالعاتی آمبون، اندونزی) می‌پردازند و بیان می‌کنند که رشد سریع گردشگری ورزشی ماجراجویانه می‌تواند منابع طبیعی را نابود کند، زیرا در بسیاری از موارد، صنعت گردشگری تنها بر توسعه اقتصادی تمرکز دارد. توسعه بدون برنامه‌ریزی این نوع گردشگری می‌تواند به تدریج منابع طبیعی محیط‌زیستی که به آن وابسته است، یعنی اکوسیستم دریایی، را از بین ببرد (۲۲). بنابراین باید گفت که گردشگری ورزشی ماجراجویانه می‌تواند علاوه بر داشتن اثرات بسیار مثبت در تمامی بخش‌ها از جمله (اقتصادی، سیاسی، فرهنگی، اجتماعی و ...) اثرات منفی نیز به همراه داشته باشد. نباید جوامع و دولت‌ها تنها به اثرات مثبت که از این گردشگری نصیب جامعه می‌شود، تمرکز کنند. همچنین برای دستیابی به توسعه پایدار، باید علاوه بر در نظر گرفتن چالش‌ها و اثرات منفی، به حداقل‌رساندن این اثرات نیز همت گماشته شود. توسعه پایدار گردشگری ورزشی ماجراجویانه می‌تواند علاوه بر بهره‌برداری از اماکن طبیعی جهت استفاده نسل فعلی، بر حفظ و نگهداری آن‌ها برای نسل آینده نیز تأکید ویژه‌ای داشته باشد.

در سال‌های اخیر، گردشگری ماجراجویانه در ایران، به‌ویژه در زمینه‌هایی مانند کوهنوردی، صخره‌نوردی، اسکی، و ورزش‌های آبی، رشد قابل‌توجهی داشته است. این نوع گردشگری در مناطقی همچون البرز ، زاگرس، دماوند، سواحل خلیج فارس و برخی مناطق کوهستانی شمال کشور به طور فزاینده‌ای در حال توسعه است در همین زمینه به عنوان مثال مطالعات عبدی‌نیان (۲۰۱۸) بیان داشت که پتانسیل‌های طبیعی استان اصفهان و موقعیت جغرافیایی آن در مرکز کشور به‌عنوان فرصتی برای برپایی اردوهای تیم‌های ورزشی مطرح شده است (۲۳). در پژوهش محمودی و همکاران (۲۰۲۲)، به پتانسیل‌های طبیعی استان کردستان و تنوع آب‌وهوایی آن در مقاصد گردشگری ورزشی و ساخت تفرجگاه‌ها و اقامتگاه‌های مرتبط اشاره شده است (۲۴). همچنین، محرم زاده و ایمان‌زاده (۲۰۱۹) عوامل سیاسی، قانونی، تبلیغاتی، زیرساختی، اقتصادی، مدیریتی، امنیتی و فرهنگی را به‌عنوان راهکارهای توسعه گردشگری ورزشی ماجراجویانه در استان اردبیل مطرح کرده‌اند (۲۵). با این حال، این رشد بی‌رویه و عدم مدیریت صحیح ممکن است به تهدیدات جدی برای زیست‌بوم‌های طبیعی و فرهنگ‌های محلی منجر شود. به‌طور خاص، در مناطق کوهستانی نظیر علم‌کوه، سبلان، دماوند و همچنین در سواحل خلیج فارس، افزایش تعداد گردشگران و فعالیت‌های ورزشی ماجراجویانه باعث تخریب پوشش گیاهی، فرسایش خاک، تغییرات در زیستگاه‌های حیات‌وحش و آلودگی‌های زیست‌محیطی شده است (۲۶). با توجه به گسترش سریع این نوع گردشگری و تأثیرات منفی آن بر توسعه پایدار در ایران، بررسی دقیق این اثرات و ارائه راهکارهایی برای مدیریت این نوع گردشگری امری ضروری به نظر می‌رسد. به‌ویژه آن‌که در کشور ما، بسیاری از این تأثیرات هنوز به‌طور سیستماتیک مورد مطالعه و ارزیابی قرار نگرفته است و اطلاعات کافی در مورد الگوهای مختلف اثرات منفی گردشگری ماجراجویانه در سطوح مختلف وجود ندارد (۲۷). از این‌رو، این پژوهش با هدف بررسی اثرات منفی گردشگری ماجراجویانه بر توسعه پایدار در ایران و ارائه راهکارهایی برای به حداقل رساندن این آثار، به یک ضرورت علمی و عملی تبدیل شده است. بنابراین محقق با نگاهی به پیشینه پژوهش، شکاف موجود در بین پژوهش‌های انجام شده را این‌گونه پر خواهد کرد که توجه صرف به اثرات مثبت گردشگری ورزشی ماجراجویانه باعث شده که کمتر به اثرات منفی توجه شود و به توسعه پایدار جوامع توجه چندانی نشود. محققان دراین پژوهش به دنبال پاسخ به پرسش زیر هستند: اثرات منفی و راهکارهای تأثیر گردشگری ورزشی ماجراجویانه برتوسعه پایدار کدامند؟

[1]. Umarella

روش شناسی پژوهش

این پژوهش با هدف شناسایی چالش‌ها و ارائه راهکارهای تأثیر ورزش‌های ماجراجویانه بر توسعه پایدار انجام شد؛ بنابراین، از لحاظ هدف، کاربردی است. پژوهش حاضر به‌صورت کیفی و از نوع اکتشافی بوده و از روش تحلیل مضمون یا تماتیک بهره گرفته شده است. جامعه آماری در این پژوهش شامل راهنمایان گردشگری (تورلیدرها)، کارشناسان محیط‌زیست، توراپراتورها و مدیران آژانس‌های گردشگری است. نمونه‌گیری به‌صورت هدفمند انجام شد و با انجام ۱۵ مصاحبه، اشباع نظری حاصل گردید. برای گردآوری اطلاعات از مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته استفاده شد. ارتباط اولیه با مصاحبه‌شوندگان از طریق تماس تلفنی برقرار شد که شامل دعوت به همکاری، بیان اهداف پژوهش و مطرح کردن سؤالات کلی بود. همچنین به آن‌ها اطلاعاتی درباره ضبط صدا و روند انجام کار داده شد که تمامی آن‌ها به‌صورت دیجیتالی ضبط گردید. شایان ذکر است که فهرست مقدماتی شامل سؤالات مصاحبه و ابزارهای گردآوری داده‌ها تهیه شد و پیش از انجام مصاحبه برای هر یک از صاحب‌نظران به‌عنوان راهنمای مصاحبه ارسال گردید. سؤالات اولیه مصاحبه با توجه به پیشینه پژوهش و اهداف مدنظر تدوین شدند که بسته به شرایط مصاحبه، سؤالات دیگری نیز اضافه شدند. مصاحبه با توصیف ویژگی‌های جمعیت‌شناختی مصاحبه‌شوندگان آغاز گردید و سپس سؤالات پژوهش مطرح شد. در پایان، با پرسیدن یک سؤال باز از مصاحبه‌شوندگان، مانند«آیا به نظر شما مطلبی در این حوزه وجود دارد که به آن نپرداخته‌ایم؟»، مصاحبه خاتمه یافت. مدت‌زمان هر مصاحبه بین ۲۰ تا ۴۰ دقیقه بود و میانگین مدت مصاحبه‌ها در این پژوهش ۳۰ دقیقه تخمین زده شد. پس از انجام مصاحبه‌ها، چالش‌های ورزش‌های ماجراجویانه در توسعه پایدار با استفاده از روش تحلیل مضمون استخراج گردید. همچنین باید افزود که تحلیل مضمون به‌دنبال شناسایی مضامین و مفاهیم موجود در مصاحبه‌هاست و شبکه مضامینی که در نهایت شکل می‌گیرد، به سازمان‌دهی و ساختاردهی این مضامین کمک می‌کند. در این راستا، تحلیل داده‌های حاصل از مصاحبه‌ها انجام شد مرحلۀ اول- تجزیه و توصیف مصاحبه ها (مکتوب کردن مصاحبه ها، ایجاد کدهای اولیه و کدگذاری، جست وجو و شناخت مضامین) مرحلۀ دوم- تشریح و تفسیر متن (ترسیم شبکۀ مضامین و تحلیل شبکۀ مضامین)، مرحلۀ سوم- ترکیب و ادغام متن (تدوین گزارش). برای سنجش روایی از مقبولیت ، قابلیت انتقال و تأییدپذیری استفاده شد. در این پژوهش برای افزایش مقبولیت از روش تحلیلگران متعدد استفاده شد. در این راستا، هنگام اجرای مصاحبه و تحلیل داده‌ها از دو دانشجوی مقطع دکتری مدیریت ورزشی که از موضوع پژوهش مطلع بودند، یاری گرفته شد. علاوه بر این، یافته‌های پژوهش در اختیار پنج تن از مشارکت‌کنندگان قرار گرفت و نظرات تکمیلی آنان نیز اعمال شد. افزایش قابلیت انتقال با مرور متعدد مصاحبه‌ها و استخراج حداکثری و غیرتکراری مطالب انجام شد. همچنین با ارائه جزئیات و ویژگی‌های جمعیت‌شناختی شرکت‌کنندگان مانند سن، جنس، شغل، سابقۀ کار و تحصیلات، به بهبود قابلیت انتقال پرداخته شد. به منظور تأییدپذیری، پژوهشگر یادداشت‌ها و مصاحبه‌ها را ثبت و ضبط کرد و همچنین تمام روند پژوهش و مسیر تصمیم‌های خود را تا حد امکان در طی پژوهش گزارش کرد. همچنین در پژوهش حاضر از پایایی بازآزمون برای محاسبۀ پایایی مصاحبه های انجام گرفته استفاده شد. روش محاسبۀ پایایی بین کدگذاری های انجام گرفته توسط پژوهشگر، به ترتیب زیر بود جدول (۱):

$$\text{درصدپایایی} = \frac{\text{توافقات تعداد} \times ۲}{\text{تعداد کل کدها}} \times 100$$

جدول۱.پایایی بازآزمون کدگذاری

ردیف	عنوان مصاحبه	تعداد کل کدها	تعداد توافقات	درصد پایایی بازآزمون
1	مصاحبه سوم	۲۵	۹	۷۴%
2	مصاحبه هشتم	۲۱	۷	۷۰%
3	مصاحبه دوازدهم	۲۷	۱۱	۷۸%
	کل	۷۳	۲۷	۷۴%

ماخذ: یافته‌های پژوهش،۱۴۰۳

یافته‌ها

در پژوهش حاضر با توجه به جدول (۲)؛ ۷۰درصد از جامعه تحقیقی مرد بوده و ۴۵ درصد دارای مدرک تحصیلی دکتری و ۵۵ درصد دارای مدرک کارشناسی ارشد بودند. در جدول (۳) به گزاره های کلامی مصاحبه شوندگان پرداخته شده است در جدول (۴) به شناسایی اثرات منفی و ارائه راهکارهای تأثیرگردشگری ورزشی ماجراجویانه بر توسعه پایدار پرداخته شده است و شکل (۱) چارچوب نظری پژوهش را مورد بررسی قرار می‌دهد.

جدول۲. ویژگی های جمعیت شناختی مشارکت کنندگان در پژوهش

ردیف	جنسیت	سن	تحصیلات	حوزه فعالیت
۱	مرد	۳۰	دکتری	راهنمای گردشگری
۲	مرد	۳۵	دکتری	توراپراتور
۳	زن	۲۷	کارشناس ارشد	کارمند محیط زیست
۴	مرد	۳۸	کارشناس ارشد	مدیر آژانس گردشگری
۵	مرد	۵۰	دکتری	توراپراتور
۶	مرد	۴۷	کارشناس ارشد	کارمند محیط زیست
۷	زن	۴۴	دکتری	توراپراتور
۸	زن	۴۹	کارشناس ارشد	راهنمای گردشگری
۹	مرد	۴۴	دکتری	کارمند محیط زیست
۱۰	مرد	۲۹	کارشناس ارشد	مدیر آژانس گردشگری
۱۱	مرد	۳۳	دکتری	راهنمای گردشگری
۱۲	زن	۳۰	کارشناس ارشد	راهنمای گردشگری
۱۳	مرد	۴۸	کارشناس ارشد	مدیر آژانس گردشگری
۱۴	مرد	۳۴	کارشناس ارشد	کارمند محیط زیست
۱۵	زن	۳۱	دکتری	توراپراتور

جدول۳. گزاره های کلامی مصاحبه شوندگان

گزاره های کلامی	کدهای باز اولیه
ورود گردشگران و افزایش تعامل با افراد غیربومی گاهی منجر به تغییر در سنت‌ها و فرهنگ بومی می‌شود که در نتیجه آن، سبک زندگی مردم محلی دستخوش دگرگونی می‌گردد. این تغییرات به‌ویژه در میان جوانان مشهودتر است، چرا که آن‌ها بیشتر تحت تأثیر سبک‌های زندگی مدرن قرار گرفته و ممکن است از هویت اجتماعی خود فاصله بگیرند. علاوه بر این، برخی از تأثیرات منفی این تعاملات شامل رفتارهایناماناسب گردشگران است که می‌تواند به آسیب‌های اجتماعی و تضعیف ارزش‌های محلی منجر شود. از این رو، مدیریت و حفاظت از فرهنگ و سنت‌های بومی در مواجهه با گردشگری و ورزش‌های ماجراجویانه امری ضروری است.	سنت ها، تغییر در سبک زندگی، هویت اجتماعی جوانان، تأثیرات منفی، رفتارهای نامناسب، فرهنگ بومی، مدیریت، حفاظت، زندگی مدرن
با توسعه زیرساخت‌ها و احداث جاده‌های جدید، دسترسی به مناطق بکر و دست‌نخورده تسهیل شده است. این امر امکان دسترسی به اماکن طبیعی و دیدنی بیشتری را فراهم کرده و گردشگری را در این مناطق	دسترسی مناطق بکر، توسعه زیرساخت ها، دسترسی به

افزایش داده است. اما افزایش تردد در این مسیرها، به‌ویژه با توجه به ترافیک رو به رشد، ممکن است منجر به ایجاد آلودگی‌های زیست‌محیطی و تخریب این مناطق شود. به همین دلیل، برای حفظ محیط‌زیست و کاهش اثرات منفی، باید تمرکز بر ایجاد مسیرهای امن و پایدار باشد تا توسعه با حفظ اصالت و طبیعت مناطق دست‌نخورده همگام شود.	اماکن، جاده های جدید، ترافیک، آلودگی، مناطق دست نخورده، مسیرهای امن
صدای بلند وسایل نقلیه در نزدیکی مناطق حفاظت‌شده باعث ترسیدن حیوانات و اختلال در زندگی عادی آن‌ها می‌شود. این امر می‌تواند به کاهش جمعیت حیوانات منجر شود، زیرا آن‌ها به دلیل استرس و تغییرات زیستگاهی مجبور به ترک این مناطق می‌شوند.	صدای بلند وسایل نقلیه، ترسیدن حیوانات، زندگی عادی، کاهش جمعیت حیوانات، مناطق حفاظت شده

ماخذ: یافته‌های پژوهش،۱۴۰۳

جدول ۴. شناسایی اثرات منفی و ارائه راهکارهای تأثیرگردشگری ورزشی ماجراجویانه بر توسعه پایدار

مفهوم	مقوله اصلی	مقوله فرعی	فراوانی کدها
تأثیر منفی برجوامع محلی	**تأثیربرفرهنگ وسنت ها**	سنت ها، تغییر در سبک زندگی، هویت اجتماعی، جوانان، تأثیرات منفی، رفتارهای نامناسب، فرهنگ بومی، ارزش های محلی، مدیریت ، حفاظت، زندگی مدرن	۱۱
	اختلالات اجتماعی	نابرابری ها، افزایش هزینه های زندگی، افزایش قیمت مسکن و زمین، مشکلات اجتماعی، مصرف سیگار و الکل	۵
	فقدان مشارکت محلی و ازبین رفتن امنیت	عدم مشارکت، تصمیم گیری ها، مداخله، تضاد منافع، مقامات محلی ، مدیریت منابع ، برنامه ریزی گردشگری ، امنیت، ورود افراد غیربومی ، رفاه عمومی، احساس امنیت	۱۱
فرسایش خاک	**سست شدن خاک و تخریب لایه های آن**	کوهنوردی، موتورسواری، سافاری، باد، ترددانسانی، فرسایش، مسیر های طبیعی، فعالیت های ورزشی، بارش های طبیعی	۹
	کاهش نفوذ پذیری خاک و فشرده شدن	تخریب، ساختارخاک، عدم پوشش گیاهی کافی، تراکم خاک، کاهش جذب آب، افزایش سیلاب، کمپینگ ها، رطوبت، زمین های بیابانی وخشک	۹
توسعه زیرساخت های گردشگری	**ساخت جاده ومسیرهای جدید**	دسترسی، مناطق بکر، توسعه زیرساخت ها، جاده های جدید، ترافیک، آلودگی، دسترسی به اماکن مناطق دست نخورده، مسیرهای امن	۸
	اماکن تفریحی	رستوران ها، تغییرکاربری زمین، عدم توجه، طراحی اصول پایدار، مراکز تفریحی واقامتی، پارکینگ مسیر، جذابیت	۷
اقتصادی	**تأثیرات اقتصادی نامتقارن**	بهره برداری اقتصادی، سرمایه گذاری خارجی یا غیربومی، کاهش بهره مندی جوانان بومی، نابرابری، توزیع منابع مالی	۵
	وابستگی اقتصادی به گردشگران	تمرکز بردرآمدگردشگر، آسیب پذیری اقتصادی، کاهش گردشگران، کاهش تنوع اقتصادی، رکود	۵
اختلال در حیات وحش	**فرار حیوانات و تغییرزیستگاه**	صدای بلند وسایل نقلیه، ترسیدن حیوانات، زندگی عادی، کاهش جمعیت حیوانات، مناطق حفاظت شده، تغییرات	۶
	اختلال در الگوی تغذیه و استراحت	شبانه روزی بودن فعالیت ها، ساعات حساس، شکار، رفت وآمد بالای انسان، پیدانکردن غذا، دورشدن از زیست بوم، زنجیره غذایی، موادشیمیایی	۸
	تغییر رفتارحیوانات	رفتارطبیعی، تغییر، تولید مثل، ورود به مکان های دورافتاده، مناطق مسکونی، غذا، سلامت حیوانات	۷
آلودگی محیط زیست	**رها سازی موادغیرقابل بازیافت در طبیعت**	فعالیت ورزشی، زباله های پلاستیکی، مناطق آبی، دریاچه ها و رودخانه ها، رویدادها، رها کردن زباله	۶
	موادشیمیایی حاصل از ورزش های ماجراجویانه	تجهیزات، روغن های ماشین، موادسمی، کم توجهی گردشگران، مدیریت پسماند، نبودسطل زباله	۶
	افزایش مصرف کالاهای یکبار مصرف پلاستیکی	اقامت های شبانه، زباله های غیرقابل بازیافت، ایستگاه های گردشگری، کم هزینه بودن کالاهای یکبارمصرف، تجهیزات سبک، دفع زباله ها به صورت غیراستاندارد، حس نارضایتی، محدود کردن	۱۲

مفهوم	مقوله اصلی	مقوله فرعی	فراوانی کدها
		کالاهای یکبارمصرف، سیاست های تشویقی، کمبودتأسیسات بازیافت، نبود انگیزه، نداشتن برنامه برای جمع آوری زباله	
	آلودگی صوتی	آزار جانوران، ساکنان محلی، سیستم های صوتی، صدای بلند، کمپینگ ها، آفروید، سوخت	۷
	افزایش گازهای گلخانه ای	افزایش (Co2) ناشی از حمل ونقل، تولید گاز متان، مناطق صعب العبور، افزایش سوخت فسیلی، سوزاندن زباله	۵
مصرف بیش ازحدمنابع	**مصرف بیش از حد آب**	ورزش های آبی، قایقرانی، جت اسکی، رفتینگ، مقدار زیاد آب، کاهش سطح آب، تورها وکمپ ها، استفاده بدون محدودیت	۸
	افزایش مصرف برای امکانات اقامتی	ایجاد اقامتگاه، ورزشکاران وگردشگران، آب، برق، گاز، مسیر جدید، از بین بردن زمین، قطع درخت، جاده سازی، ساخت و ساز	۱۰
	استفاده از مقادیرزیاد انرژی درمکان های ورزشی	برق، روشنایی، گرمایش، فضا، وسایل الکترونیکی، چوب، گیاهان بومی، بلوط، نورپردازی	۹
	استفاده محدود از منابع جوامع محلی	تخریب پوشش ها، فشاربرزیر ساخت ها، ایجاد ازدحام، نقاط حساس، کیفیت تجربه،کمبودآب شیرین	۶
عدم هماهنگی میان نهاد های نظارتی	**عدم ارتباط بین نهادها**	تعریف مبهم مسئولیت ها، نهادهای دولتی، خصوصی ومحلی، تداخل در اختیارات، عدم شفافیت، تقسیم وظایف، تبادل اطلاعات	۷
	تضاد منافع	عدم برگزاری جلسات هماهنگی، مدیریت بحران، مشکلات ارتباطی، نهادهای نظارتی، منافع متعارض، عدم همسویی منافع، بخش خصوصی ودولتی، قوانین، دستورالعمل ها	۹
	ارزیابی یکپارچه	تیم مشترک، پایش و ارزیابی، تأثیر واثرات، معیارهای متفاوت ارزیابی، تحلیل جامع ، یکپارچگی، داده ها	۷
	تأخیر در اجرای سیاست ها	کندی در تصمیم گیری ها، بوروکراسی، موانع اداری، ضعف در پیاده سازی مقررات، هماهنگی، نهاد های بین المللی قوانین بین المللی، پروژه های بین المللی	۷
	ضعف در سیاست گذاری های کلان و هماهنگ	استراتژی های بلندمدت، سیاست های جامع، عدم هماهنگی سطوح های مختلف، دیدگاه های مردم محلی، مشارکت فعال، نهادهای محلی	۶
	فقدان رهیافت جامع برای مدیریت بحران	برنامه مشترک، بین نهاد ها، مدیریت بحران، محیط زیست، ورزش های ماجراجویانه، موقعیت های بحرانی، استراتژی مشترک، آسیب زیستی	۸
عدم مدیریت صحیح	**از دست رفتن آرامش در مناطق طبیعی**	کاهش سکوت، آرامش، موزیک، سروصدا، فعالیت های پرهیجان، تأثیر برسلامت روان، گونه های جانوری وزیستی اختلالات، توزان، اکولوژی، چرخه طبیعی	۱۰
	فقدان سیاست های مدیریت گردشگری در سطح کلان	مدیریت پایدار، سطح ملی و محلی، نادیده گرفتن وعدم توجه، رویکرد اکوتوریسم، گردشگری پایدار، ضعف، اجرای قانون، مقررات حفاظت، محیط زیست	۹
	آسیب به زیرساختها براثر تراکم	مسیرهای پیاده روی جدید، استفاده بیش از حد، افزایش بار، سیستم های فاضلاب، منابع آب های آشامیدنی ، بازسازی مدام، تخریب منابع درآمدی، زمین کشاورزی، فشاربر جوامع محلی، پاسخ به نیاز گردشگران، افزایش دما ، تاب آوری زیستی	۱۲
	فقدان آگاهی گردشگران از اصول پایداری	رفتارهای غیرمسئولانه، رها کردن زباله، فشاربیش از حد گردشگران، کاهش جمعیت گردشگران، جابه جایی ، اختلال در زنجیره غذایی، عدم آموزش کافی به گردشگران، اهمیت حفظ محیط زیست، آتش سوزی، رها کردن زباله	۱۰
	فقدان سیستم کارآمد در مدیریت منابع انسانی	کمبود نیرو انسانی، نبود نیروی متخصص، نظارت، رفتارهای ناپایدار گردشگر	۴

ماخذ: یافته‌های پژوهش،۱۴۰۳

شکل ۱. چارچوب نظری تحقیق

بحث و نتیجه‌گیری

ورزش‌های ماجراجویانه روزبه‌روز نقش پررنگ‌تری را در جامعه ایفا می‌کنند، به‌طوری‌که در دهه‌های اخیر به صنعتی بسیار پررونق تبدیل شده است. این نوع از گردشگری، به‌عنوان یک عامل تأثیرگذار در بازسازی اقتصادی و اجتماعی جوامع، موجب توسعه شهر میزبان و رشد سریع مناطق شهری و روستایی در کشورهای درحال‌توسعه می‌شود (۲۰). گردشگری ورزشی ماجراجویانه این قابلیت را دارد که علاوه بر ساختن تجربه‌های جدید و هیجان‌انگیز برای گردشگران، به دلیل دارا بودن ویژگی‌های منحصربه‌فرد، در توسعه پایدار جوامع میزبان نیز بسیار اثرگذار باشد (۱۹). با این‌حال، این ورزش‌ها علاوه بر اثرات مثبتی که برای جوامع محلی دارند، اثرات منفی و چالش‌هایی نیز پیش‌روی آن‌ها قرار می‌دهند، شناسایی چالش‌های موجود در این حوزه اهمیت بسیار بالایی دارد تا بتوانیم علاوه بر ایجاد تجربه مثبت برای گردشگران، به اهداف توسعه پایدار نیز دست پیدا کنیم. یافته‌های این تحقیق شامل یک مدل جامع است که به‌عنوان چالش‌های اصلی گردشگری ورزشی ماجراجویانه بر پایداری محیط زیست تعیین شده است. اتخاذ راهکارها درزمینه کاهش این چالش‌ها، به‌عنوان چارچوبی برای توسعه و همچنین بهبود وضعیت تورهای گردشگری ورزشی ماجراجویانه و ایجاد

توسعه پایدار درمناطق شهری و روستایی بسیار تأثیرگذار خواهد بود.

یافته‌های تحقیق نشان داد که چالش‌های ورزش‌های ماجراجویانه برای دستیابی به توسعه پایدار شامل عواملی نظیر: تأثیر منفی بر جوامع محلی، فرسایش خاک، آلودگی محیط‌زیست، مصرف بیش‌ازحد منابع، توسعه زیرساخت‌های گردشگری، عدم هماهنگی میان نهادهای نظارتی، اختلال در حیات‌وحش، عدم مدیریت صحیح و مشکلات اقتصادی است. این چالش‌ها از جمله مواردی هستند که ورزش‌های ماجراجویانه برای توسعه پایدار جوامع میزبان به همراه دارند و در ادامه به‌ترتیب در مورد آن‌ها بحث خواهد شد. از جمله موانع و چالش‌های ورزش‌های ماجراجویانه بر توسعه پایدار جوامع می‌توان به تأثیرات منفی آن بر جامعه میزبان (تأثیر بر فرهنگ و سنت، ایجاد اخلالات اجتماعی، فقدان مشارکت مردم بومی و از بین رفتن امنیت) اشاره کرد. گردشگری ورزشی ماجراجویانه می‌تواند منجر به تجاری‌سازی فرهنگ‌های محلی شود. در این فرایند، سنت‌های بومی ممکن است به‌منظور جلب رضایت گردشگران تغییر یابند یا کمرنگ شوند و به شکل‌های غیرواقعی از فرهنگ مبدل گردند. این تجاری‌سازی می‌تواند معانی و ارزش‌های اصیل مرتبط با آداب و رسوم فرهنگی را از بین ببرد و آن‌ها را بیشتر به شکلی از سرگرمی تبدیل کند تا بازنمایی واقعی از میراث فرهنگی(۲۸). از طرفی، یو[1]و همکاران (۲۰۱۱) بیان کرده‌اند که تأثیرات منفی اجتماعی-فرهنگی به‌طور منفی بر حمایت از توسعه گردشگری تأثیر می‌گذارد (۲۹). در این زمینه، الهی و همکاران (۲۰۲۱) در تحقیقی تحت عنوان "تأثیر رویدادهای بزرگ بر جوامع میزبان" به این نتیجه رسیدند که با افزایش محبوبیت ورزش‌های ماجراجویانه، ممکن است رسوم و فرهنگ سنتی جوامع میزبان تحت‌الشعاع قرار گیرد یا به فراموشی سپرده شود. همچنین، ساکنان محلی ممکن است فعالیت‌های مرتبط با گردشگری را بر میراث فرهنگی خود ترجیح دهند (۳۰). با افزایش محبوبیت ورزش‌های ماجراجویانه، جوامع محلی ممکن است تمرکز خود را از فعالیت‌های سنتی به فعالیت‌هایی که گردشگران را جذب می‌کنند، تغییر دهند. این تغییر می‌تواند به کاهش یا افول آداب، آیین‌ها و صنایع‌دستی بومی منجر شود، چرا که این موارد در مقایسه با ورزش‌های ماجراجویانه کمتر سودآورتلقی می‌شوند.

نتایج تحقیق حاضر با نتایج تحقیقات (۳۱، ۳۲) همسو و هم‌راستا است. دیگرتأثیر منفی که ورزش‌های ماجراجویانه می‌تواند برتوسعه پایدار بگذارد، ایجاد اختلالات اجتماعی درآن جامعه است. هجوم سریع گردشگران می‌تواند منجر به تنش‌های اجتماعی در جوامع محلی شود. ساکنان بومی ممکن است احساس حاشیه‌نشینی یا جابه‌جایی کنند، زیرا فضاهای آن‌ها برای توسعه زیرساخت‌های گردشگری تغییر می‌یابد. این وضعیت می‌تواند به بروز مناقشات برسر استفاده از زمین و تخصیص منابع منجر شود و نابرابری‌های موجود را تشدید کند (۳۲). در پژوهش گارسیا[2] و همکاران (۲۰۲۲) تحت عنوان "بررسی تأثیر گردشگری ورزشی بر توسعه اجتماعی پایدار"، به این نتیجه دست می‌یابند که درک ساکنان نسبت به جنبه‌های مثبت اقتصادی گردشگری ورزشی بسیار مثبت است؛ اما با این حال، به اثرات منفی بعد اجتماعی که می‌تواند داشته باشد توجه چندانی ندارند (۶). همچنین، وادل[3]و همکاران (۲۰۱۸) گزارش می‌دهند که تأثیرات منفی اجتماعی-فرهنگی به‌طور منفی بر حمایت از توسعه گردشگری تأثیر می‌گذارد (۳۴). نتایج این تحقیق با نتایج تحقیقات (۳۵، ۳۶) همسو و هم‌راستا است.

دیگر تأثیر منفی بر توسعه پایدار، فقدان مشارکت محلی و از بین رفتن امنیت است. حضور گردشگران گاهی می‌تواند منجر به افزایش نرخ جرایمی از جمله سرقت و تخریب اموال شود و همچنین نگرانی‌هایی پیرامون ایمنی در

[1]. Yu
[2]. González-García
[3]. Vadell

فعالیت‌های ورزشی ماجراجویانه ایجاد کند. این وضعیت می‌تواند احساس ناامنی در میان ساکنان محلی را تقویت کرده و به تضعیف همبستگی اجتماعی در جامعه بینجامد. ماتا و کاروالینیو[1] (۲۰۲۰) در تحقیقی به امنیت و مدیریت ریسک در ورزش‌های فضای باز پرداخته و بیان می‌کنند که ورزش‌های ماجراجویانه می‌توانند نگرانی‌های ایمنی هم برای گردشگران و هم برای ساکنان به وجود آورند (۳۷). نتایج تحقیق فوق با نتایج تحقیقات (۲۱، ۲۲، ۳۸) همسو و هم‌راستا است.

یکی دیگر از چالش‌هایی که گردشگری ورزشی ماجراجویانه می‌تواند برای توسعه پایدار داشته باشد، فرسایش خاک است. توسعه زیرساخت‌ها برای ورزش‌های ماجراجویانه، مانند پیست‌های اسکی و مسیرهای صخره‌نوردی، غالباً با تغییر در مناظر طبیعی همراه است. این فرآیند شامل تسطیح دامنه‌ها، ایجاد سیستم‌های زهکشی و ساخت جاده‌های دسترسی می‌شود. به‌عنوان مثال، مطالعه‌ای در لهستان نشان داد که زیرساخت‌های اسکی نه‌تنها به تغییر شکل دامنه‌های تپه‌ها منجر شده است، بلکه سیستم‌های زهکشی نامناسب نیز فرآیندهای فرسایش خاک را تشدید کرده‌اند. این تغییرات به الگوهای متناوب فرسایش و تجمع منجر شده و در نهایت به تخریب چشم‌انداز طبیعی انجامیده است (۳۹). ورزش‌های ماجراجویانه و مناطق بکر، تعداد زیادی از گردشگران را به این مناطق جذب می‌کنند و همین تردد زیاد می‌تواند باعث فشردگی خاک شود و ظرفیت جذب آب را کاهش دهد، که در نتیجه منجر به افزایش رواناب سطحی می‌شود. این وضعیت به‌ویژه در مناطق حساس مانند مسیرهای پیاده‌روی و سواحل رودخانه‌ها به افزایش نرخ فرسایش منجر می‌گردد. حرکت غیرقابل‌نظارت گردشگران می‌تواند به ایجاد مسیرهای جدید بیانجامد و به تخریب پوشش گیاهی و در معرض قرار گرفتن خاک در برابر نیروهای فرسایشی منتهی شود (۳۵). همچنین درپی تحقیق سالیسا[2] و سردا (۲۰۱۹) به این نتیجه دست یافتند که ورزش‌های ماجراجویی و فعالیت‌های تفریحی درمناطق کوهستانی می‌توانند به طور قابل‌توجهی به فرسایش خاک کمک کنند و برای ایجاد مسیرهای جدید برای ورزشکاران و گردشگران نیاز به استراتژی‌های حفاظتی در مسیرهای جدید وجود دارد (۴۱). نتایج تحقیق فوق با نتایج تحقیقات (۴۲،۱۰،۸) همسو و هم‌جهت است.

از دیگر چالش‌های ورزش‌های ماجراجویانه برای توسعه پایدار، آلودگی محیط‌زیستی است که متأسفانه توجه چندانی به آن نمی‌شود. صنعت گردشگری ورزشی ماجراجویانه و محیط‌زیست رابطه هم‌زیستی دارند. یک محیط مناسب، اساس توسعه گردشگری ورزشی ماجراجویانه است. برای توسعه گردشگری ورزشی ماجراجویانه، حفاظت از محیط‌زیست ضروری است ودرعین حال، حفاظت محیط‌زیست نیز نیازمند درآمدهای حاصل از توسعه گردشگری ورزشی ماجراجویانه است. در پی تحقیق آپولو[3](۲۰۲۱) به این نتیجه دست یافتند که کوهنوردی و سایر ورزش‌های ماجراجویانه می‌توانند از طریق زباله، زباله‌های انسانی و زیرساخت‌ها باعث آلودگی محیط‌زیست شوند (۴۳). همچنین، دوجیسن[4] (۲۰۲۰) در پی تحقیقی به تأثیر فعالیت‌های ورزشی و گردشگری بر محیط‌زیست شیلی پرداخته و به این نتیجه دست می‌یابد که اصلی‌ترین تأثیرات شامل تجمع زباله، اثرات ناشی از برپایی چادرها و ایجاد کمپ‌ها، سرویس بهداشتی‌های موقت و آلودگی‌های صوتی است که محیط‌زیست شیلی را تحت‌الشاع قرار داده است (۶۶). یافته‌های تحقیق فوق با یافته‌های (۱۱، ۱۹، ۴۵، ۴۶) همسو و هم‌راستا است.

از دیگر چالش‌های مهم شناسایی‌شده در رابطه با مصرف بیش از حد منابع است. گردشگران ورزش‌های ماجراجویانه برای انجام این‌گونه ورزش‌ها اغلب به مناطق بکر که دارای رودخانه، دریاچه و کوه هستند، سفر می‌کنند

[1]. Mata, Carvalhinho
[2]. Salesa , Cerdà
[3]. Apollo
[4]. Dujisin

و برای همین امر، فعالیت‌هایی مانند: رفتینگ، صخره‌نوردی، اسکی و کوهنوردی نیاز به زیرساخت‌های حمایتی دارند که مصرف آب و زمین را افزایش می‌دهند. همچنین، زیرساخت‌های گردشگری ورزشی ماجراجویانه معمولاً در مناطق دوردست قرار دارند که مصرف انرژی بالایی دارند. در اکثر موارد، این انرژی از سوخت فسیلی تأمین می‌شود که علاوه بر مصرف منابع طبیعی، آلودگی زیست‌محیطی را نیز ایجاد می‌کند. در این راستا، هیبخوکسونگ[1] و همکاران (۲۰۲۴) بیان می‌کنند که ورزش‌های ماجراجویی اغلب به منابع طبیعی قابل‌توجهی نیاز دارند، مانند آب برای (رفتینگ یا کایاک‌سواری) و زمین برای (دوچرخه‌سواری در کوهستان یا صخره‌نوردی). این تقاضای فزاینده می‌تواند منابع طبیعی را تحت فشار قرار دهد، به‌ویژه در مناطقی که برای رسیدگی به هجوم انبوه گردشگران مجهز نیستند (۱۴). همچنین، فیگرت و برونزل[2](۲۰۱۵) به این نتیجه رسیدند که اگرچه گسترش ورزش‌های ماجراجویانه در مناطق بکر مزایای اقتصادی را به همراه دارد، اما همچنین چالش‌هایی را در ارتباط با مصرف منابع ایجاد می‌کند. توسعه زیرساخت‌ها و تکیه بر فناوری می‌تواند منابع آب و برق محلی را تحت فشار قرار دهد و به‌طور بالقوه بر محیط‌زیست و پایداری این مناطق تأثیر بگذارد. ایجاد تعادل بین رشد گردشگری ماجراجویی و حفظ منابع برای نگهداری از این مناطق بکر، بسیار مهم و ضروری است (۴۲). نتایج تحقیق فوق با نتایج (۲۲، ۳۸، ۴۸، ۴۹) همسو و هم‌راستا است.

از جمله موانع شناسایی‌شده دیگر، توسعه زیرساخت‌های گردشگری است. به بیان دیگر، ساخت و توسعه زیرساخت‌های گردشگری ورزشی، از جمله استادیوم‌ها، مجتمع‌های اقامتی، جاده‌ها و تأسیسات رفاهی، نیازمند فضای زیادی است که غالباً در مناطق طبیعی و بکر انجام می‌شود. این امر موجب تخریب زیستگاه‌های طبیعی و اکوسیستم‌های محلی می‌شود. برای مثال، ساخت پیست‌های اسکی در مناطق کوهستانی ممکن است نیاز به قطع درختان و تغییر چشم‌انداز طبیعی داشته باشد که به از بین رفتن تنوع زیستی و تغییر اکوسیستم‌های طبیعی منجر می‌شود. در همین راستا، کو و شن[3] (۲۰۱۴) به مطالعه در مورد حفاظت از محیط‌زیست و توسعه پایدار گردشگری ورزشی در چین پرداخته و به این نتیجه رسیده‌اند که ساخت جاده‌ها و تأسیسات می‌تواند اکوسیستم‌های محلی را مختل کند. این مهم شامل از دست دادن زیستگاه و تغییر کاربری زمین است که می‌تواند منجر به از بین رفتن تنوع زیستی شود. به‌عنوان مثال، ساخت جاده‌های جدید در مناطق طبیعی می‌تواند مناظر را تغییر دهد و بر گیاهان و جانوران محلی تأثیر بگذارد (۵۰). همچنین در تحقیق مرفولکی[4](۲۰۲۳) بیان می‌شود که توسعه زیرساخت‌های ورزشی می‌تواند پایداری محیط‌زیست را از طریق تولید انبوه، ایجاد تسهیلات و افزایش سازمان‌ها تهدید کند (۹). نتایج تحقیق فوق با نتایج (۱۸، ۱۹، ۲۹،۵۱) همسو و هم‌راستا است. در تمامی بخش‌ها و سازمان‌های ورزشی، هماهنگی و نظارت مداوم مورد توجه قرار گرفته است. با این حال، نظارت بر محیط‌های بکر اختصاص‌یافته به ورزش‌های گردشگری ماجراجویانه نادیده گرفته شده است. اگر نظارت و هماهنگی کافی بر فعالیت‌های ورزشی در طبیعت وجود نداشته باشد، این امر می‌تواند به نقض قوانین زیست‌محیطی و آسیب‌های جبران‌ناپذیر به محیط زیست منجر شود. به‌طور مثال، عدم نظارت بر فعالیت‌های ورزشی موتوری یا آبی می‌تواند موجب آلودگی منابع آبی و افزایش زباله‌ها در مناطق طبیعی گردد. در همین راستا، سزرل و کاراگوز[5](۲۰۲۳) به چالش‌های توسعه پایدار در مناطق حفاظت‌شده پرداخته و بیان می‌کنند که هنگامی که نهادها در همکاری با یکدیگر ناکام می‌مانند، معمولاً نظارت و مدیریت مؤثر بر منابع

[1]. Heebkhoksung
[2]. Fiegert, Brunzell
[3]. Kou , Shen
[4]. Morfoulaki
[5]. Sezerel , Karagoz

طبیعی نیز مختل می‌شود. این امر می‌تواند به بهره‌برداری بی‌رویه از این منابع، به‌ویژه در مناطقی که به گردشگری ورزشی اختصاص داده شده‌اند، منجر شود و در نتیجه، تخریب اکوسیستم‌ها را به دنبال داشته باشد (۵۲). مطالعات نشان داده‌اند که عدم هماهنگی میان نهادها می‌تواند توسعه پایدار گردشگری را با موانعی مواجه سازد، به‌ویژه در مناطق حفاظت‌شده خاص که نظارت محیط‌زیستی در آن‌ها امری حیاتی است. نتایج تحقیق با نتایج (۵۴،۵۳،۴۶) همسو و همراستا است.

از دیگر چالش‌های انجام ورزش‌های ماجراجویانه در محیط‌های بکر، می‌توان به اختلال در حیات وحش جانوران و گیاهان اشاره کرد. ورزش‌های ماجراجویانه همچون کوهنوردی، اسکی، سافاری، دوچرخه‌سواری کوهستان، پاراگلایدر و ورزش‌های موتوری معمولاً در مناطق بسیار بکر و دست‌نخورده انجام می‌شوند و همین حضور مستمر ورزشکاران و گردشگران باعث اختلال در حیات وحش جانوران می‌شود (۶). ورزش‌های ماجراجویانه، به‌ویژه موتورسواری در کوهستان یا سافاری، با توجه به ایجاد صداهای بلند، باعث افزایش استرس در جانوران می‌شود و گونه‌های جانوری در پاره‌ای از موارد دچار تغییر رفتاری می‌شوند؛ مانند فرارهای غیرضروری، کاهش تغذیه یا حتی تغییر در الگوهای تولیدمثل، که می‌تواند بقای گونه را در بلندمدت تهدید کند. همچنین، این مهم باید مورد توجه قرار گیرد که حضور مداوم گردشگران می‌تواند بیماری‌ها و آفات را وارد محیط طبیعی کند. این موضوع، به‌ویژه در مناطق حفاظت‌شده و دورافتاده، جایی که گونه‌های بومی حساس به تغییرات اکولوژیکی هستند، خطرناک است. ورود انسان‌ها به این مناطق ممکن است منجر به انتقال بیماری‌های جدید به جمعیت جانوران شود که می‌تواند تأثیرات مخربی بر سلامت گونه‌ها داشته باشد (۴۹،۳۵،۳۱). دراین راستا فای و کریستنسن[1] (۲۰۱۲) به تحلیل مناطق دور افتاده آلاسکا می پردازند و بیان می کنند که فعالیت‌هایی مانند دوچرخه‌سواری کوهستان، صخره‌نوردی و استفاده از وسایل نقلیه خارج از جاده می‌توانند منجر به تکه‌تکه شدن و تخریب زیستگاه‌ها شوند. این اختلال می‌تواند باعث جابجایی جانوران از زیستگاه‌های طبیعی خود شده و در نتیجه یافتن غذا، جفت‌گیری و بزرگ کردن فرزندان را برای آنها دشوار سازد و همچنین فعالیتی مثل کایاک سواری یا سافاری می تواند حیوانات را بترساند و از محل زندگی خود دور کند (۵۵). نتایج تحقیق با نتایج (۵۶،۵۷) همسو و همراستا است.

یکی دیگر از چالش‌های شناسایی‌شده در این بخش، عدم مدیریت صحیح است. افزایش بی‌رویه گردشگران و نبود برنامه‌ریزی برای استفاده پایدار از منابع طبیعی، منجر به کاهش کیفیت زندگی ساکنان بومی و افزایش فشار بر زیرساخت‌های محلی می‌شود. علاوه بر آن، آلودگی ناشی از زباله‌ها و مصرف منابع طبیعی می‌تواند به تخریب محیط‌زیست و کاهش تجربه مثبت گردشگران منجر شود. در نتیجه، عدم مدیریت صحیح گردشگران ورزشی نه‌تنها به تخریب منابع طبیعی و زیست‌محیطی منجر می‌شود، بلکه توسعه پایدار و پایداری اقتصادی-اجتماعی مناطق گردشگری را نیز به خطر می‌اندازد. در همین راستا، برگن و هاردمن[2](۲۰۱۲) بیان کرده‌اند که رشد مدیریت‌نشده و عدم مدیریت صحیح در گردشگری ورزشی ماجراجویانه در مناطق طبیعی می‌تواند به تخریب محیط‌زیست بینجامد (۵۶). نتایج تحقیق با نتایج (۵۵-۶۱) همسو و همراستا است.

آخرین چالش شناسایی‌شده، چالش اقتصادی است. در مطالعات متعدد به تأثیر مثبت گردشگری ورزشی ماجراجویانه بر جوامع محلی تأکید شده است؛ اما با این حال، جوامعی که به شدت برای ثبات اقتصادی به گردشگری ورزشی ماجراجویانه وابسته هستند، ممکن است در برابر نوسانات بازار آسیب‌پذیر شوند. وابستگی اقتصادی به گردشگری می‌تواند در صورت کاهش تعداد گردشگران،

[1]. Fay, Christensen

[2]. Burgin , Hardiman

به دلیل عواملی مانند رکودهای اقتصادی یا بحران‌های جهانی (مانند پاندمی‌ها)، منجر به بی‌ثباتی اقتصادی شود. بر اساس تحقیق چانگ و چونگ[1](۲۰۲۰) که به حمایت ساکنان از توسعه گردشگری ورزشی پرداخته‌اند، بیان شده است که در حالی که گردشگری ورزشی می‌تواند از نظر اقتصادی و اجتماعی برای جوامع محلی مفید باشد، وابستگی بیش از حد به درآمد گردشگری می‌تواند منجر به مشکلات زیادی شود(۶۱). بر این اساس، نتایج تحقیق فوق با نتایج (۶۴،۶۳،۴۸،۴۱) همسو و همراستا است. به جهت بحث در مورد شناسایی چالش های و ارائه راهکارهای تأثیر ورزش های ماجراجویانه بر توسعه پایدار می توان گفت که هرساله گردشگران و ورزشکاران بسیار زیادی برای لذت بردند از طبیعت و یا انجام این ورزش ها به محیط های بکر و طبیعی سفر می کنند و حتی در تحقیقات متعدد بیان کرده اند که گردشگری ماجراجویانه رشدی دو برابر سریع تر از گردشگری معمولی داشته گولیف و نوریوا[2](۲۰۱۷). به طور کلی کشورهایی که ظرفیت های طبیعی و بکری دارند می توانند از این ورزش ها برای بهبود وضعیت اقتصادی، اجتماعی، سیاسی، اشتغالزایی، توسعه زیرساخت ها و افزایش شهرت برندخود استفاده بالقوه ای داشته باشند (۶۴). فرجی و همکاران(۲۰۲۳) با بررسی‌های انجام‌شده، می‌توان گفت که جوامع میزبان بیشتر به اثرات مثبت گردشگری ورزشی ماجراجویانه توجه دارند و کمتر به حفظ و توسعه پایدار مناطق طبیعی می‌پردازند. افزایش مشارکت‌کنندگان فشارهای زیست‌محیطی را افزایش می‌دهد و بدون مدیریت و نظارت کافی، این فعالیت‌ها می‌توانند به تخریب اکوسیستم‌ها و منابع طبیعی منجر شوند (۶۵). بنابراین، شناسایی چالش‌ها به ایجاد تعادل میان توسعه ورزش‌های ماجراجویانه و حفظ محیط زیست کمک می‌کند. در نتیجه، می‌توان گفت که ورزش‌های ماجراجویانه، اگر با مدیریت مناسب و پایدار همراه باشند، علاوه بر آشنایی افراد با محیط‌های بکر و مزایای بی‌شمار برای جوامع محلی، می‌توانند به توسعه پایدار و حفظ محیط زیست کمک کنند. بدین منظور، راهکارهایی که برای سازمان‌ها و نهادهای متولی گردشگری ورزشی ماجراجویانه ارائه می‌شود عبارتند از:

۱_تأکید بر مشارکت جوامع محلی و احترام به فرهنگ بومی است. ورزشکاران باید از طریق آموزش‌های ویژه، ارزش‌های فرهنگی و زیست‌محیطی منطقه را بشناسند. همچنین، برنامه‌های مشارکتی با جوامع محلی می‌تواند به حفاظت از محیط زیست و ترویج فرهنگ محلی کمک کند ۲_ در بسیاری از ورزش‌های ماجراجویانه، استفاده از تجهیزات خاص و منابع طبیعی ضروری است. یکی از راهکارهای پیشنهادی این است که استفاده از فناوری‌های نوین برای کاهش اثرات زیست‌محیطی در تولید و توزیع تجهیزات و استفاده از مواد بازیافتی و پایدار است. ۳_ ایجاد برنامه‌های آموزشی که بر روی آموزش مهارت‌های ورزشی با تمرکز بر مسئولیت‌پذیری اجتماعی و زیست‌محیطی تمرکز دارند، می‌تواند به توسعه پایدار کمک کند. این آموزش‌ها باید در کنار تکنیک‌های ورزشی، آگاهی از چالش‌های زیست‌محیطی و ضرورت حفاظت از منابع طبیعی را نیز پوشش دهند.۴_ یکی دیگراز راهکارهای مؤثر، ایجاد سیاست‌های تشویقی برای سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های پایدار است. سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌هایی مانند مسیرهای پیاده‌روی، کمپ‌های اکوتوریستی و پارک‌های ماجراجویانه می‌تواند به توسعه ورزش‌های ماجراجویانه و بهبود وضعیت محیط‌زیستی کمک کند. پیشنهادهایی مانند معافیت‌های مالیاتی یا حمایت‌های دولتی از سرمایه‌گذارانی که پروژه‌های پایدار را در این حوزه اجرا می‌کنند، می‌تواند راهکاری خلاقانه باشد. ۵_ دیگر راهکاری که ارائه داده می شود این است که با ایجاد تعاملات بین المللی و استفاده از ظرفیت ها و دانش های کشور های سرآمد(کشورهایی مانند: نیوزلند،کاستاریکا، نروژ، کانادا). در حوزه توسعه پایدار گردشگری ورزشی ماجرجویانه گامی بلند و اساسی برداریم.

[1]. Chang , Choong

[2]. Gulıyev , Nurıyeva

اشتراک‌گذاری دانش و تجارب موفق در زمینه مدیریت پایدار ورزش‌های ماجراجویانه بین کشورها و سازمان‌های بین‌المللی، راهکاری است که می‌تواند تأثیر جهانی داشته باشد.۶_ دیگر راهکار مؤثر، استفاده از فناوری‌های نوین برای حفاظت از محیط‌زیست و ارزیابی اثرات محیطی است. به‌کارگیری فناوری‌های پیشرفته مانند پهپادها و سنسورهای هوشمند برای نظارت بر محیط‌زیست در مناطق ماجراجویانه و تحلیل داده‌های زیست‌محیطی می‌تواند اثرات منفی احتمالی را شناسایی کرده و به مدیریت بهتر منابع طبیعی و بهبود برنامه‌ریزی کمک کند.۷_ شرکت‌های حامی و اسپانسرها باید تعهدات بیشتری در قبال مسئولیت اجتماعی و حفاظت از محیط‌زیست بپذیرند. این می‌تواند به شکل قراردادهایی باشد که شامل الزاماتی در مورد مشارکت در پروژه‌های توسعه پایدار یا حفاظت از محیط زیست در مناطق مربوط به ورزش‌های ماجراجویانه است. ۸_نهاد های زیرربط بایستی به بهترین شکل ممکن به تقویت تبلیغات و آموزش حفاظت از محیط زیست بپردازند به طوری که با استفاده از روش‌های آموزشی متنوع، آگاهی و حساسیت گردشگران را نسبت به محیط‌زیست و توسعه پایدار افزایش دهند. آموزش ها باید به گونه ای باشند که علاوه بر تقویت علاقه گردشگران به محیط طبیعی، نظارت و مجازات رفتارهای تخریبی سبب خود کنترلی در گردشگران شود۹_ یکی دیگر از راهکارهای مهم و قابل توجه، ایجاد مکانیزم لازم برای جبران خسارات اکولوژیک است. این امر مستلزم آن است که دولت، ساکنان محلی، اپراتورهای گردشگری، سازمان‌های زیست‌محیطی و انجمن‌های صنعتی در چارچوب حفاظت از محیط‌زیست همکاری کنند. منابع زیست‌محیطی باید به‌عنوان دارایی‌های ارزشمند مدیریت شده و با روحیه محافظت‌کننده به نفع جامعه بهره‌برداری شوند. توسعه‌دهندگان باید هزینه جبران خسارات ناشی از تخریب را پرداخت کنند و متخلفان نیز باید مجازات شوند. در نهایت، می‌توان گفت که کاهش موانع موجود نه تنها به توسعه پایدار جوامع کمک می‌کند، بلکه امکان بهره‌برداری طولانی‌مدت از منابع طبیعی و اقتصادی ورزش‌های ماجراجویانه را نیز فراهم می‌کند. پژوهش حاضر با محدودیت های مانند: عدم دسترسی به افراد تصمیم گیرنده و خبره با تخصص های مرتبط و پراکندگی جغرافیایی جامعه آمار و نیز جامعه آماری محدود به گروه های خاص مانند راهنمایان گردشگری و غیره...همراه است. از این رو پیشنهاد می شود که در تحقیقات آینده از نظرات افرادی که می توانند در اجرای قوانین و وظایف نظارت بر محیط زیست و حفظ و اجرای توسعه پایدار درجوامع را دارند استفاده شود و همچنین از ذینفعان بیشتری همچون ورزشکاران حرفه ای و غیرحرفه ای و ساکنان محلی نیز بهره گیرند. همچنین پیشنهاد می گردد که از روش های گردآوری داده های ترکیبی(کمی وکیفی) نیز استفاده شود و نتایج پژوهش خود را با نتایج این پژوهش مقایسه کنند.

Reference

1.Van Rheenen D, Naria O, Melo R, Sobry C. A Comparative Study of Small Islands, Sport Tourism, and Sustainable Development: A Local to Global Perspective. InSport Tourism, Island Territories and Sustainable Development: A Comparative Perspective 2024 Jun 29 (pp. 503-543). Cham: Springer Nature Switzerland.

2 .Mingaleva Z, Sheresheva M, Oborin M, Gvarliani T. Networking of small cities to gain sustainability. Entrepreneurship and Sustainability Issues. 2017 Sep 29;5(1):140-56.

3. Zendehboodi M, Shetab Bushehri SN, Khatibi A. Facilitating factors for the development of adventure tourism by Water Sports Approach in Khuzestan Province. Sport Management and Development. 2021 Dec 22;10(4):100-12(in (Persian).

4. Supriyoko A, Kristiyanto A, Akhyar M, Riyadi S. Potential sports industry Segorogunung village: a strategy for the paragliding sport tourism development model. Retos: nuevas tendencias en educación física, deporte y recreación. 2024(58):700-6.

5. Houge Mackenzie S, Hodge K, Filep S. How does adventure sport tourism enhance well-being? A conceptual model. Tourism Recreation Research. 2023 Jan 2;48(1):3-16.

6. González-García RJ, Mártínez-Rico G, Bañuls-Lapuerta F, Calabuig F. Residents' perception of the impact of sports tourism on sustainable social development. Sustainability. 2022 Jan 21;14(3):1232.

7. Adabi J, Nedaee T, Alimohamady H, Fattah Zadeh Fashkhami M. Prioritization and comparison of sustainable sport tourism factors in Guilan province between sport tourists and the host community. Journal of Tourism Planning and Development. 2020 Nov 21;9(34):227-44. (in Persian).

8. Silva G, Correia A, Rachão S, Nunes A, Vieira E, Santos S, Soares L, Fonseca M, Ferreira FA, Veloso CM, Carrança P. A methodology for the identification and assessment of the conditions for the practice of outdoor and sport tourism-related activities: the case of Northern Portugal. Sustainability. 2021 Jun 30;13(13):7343.

9. Morfoulaki M, Myrovali G, Kotoula KM, Karagiorgos T, Alexandris K. Sport tourism as driving force for destinations' sustainability. Sustainability. 2023 Jan 30;15(3):2445.

10. Bapoo MA, Tehseen S, Haider SA, Yusof M, Motaghi H. Sustainability orientation and sustainable entrepreneurship intention: The mediating role of entrepreneurial opportunity recognition. Academy of Entrepreneurship Journal. 2022;28(2):1-23.

11. Trivedi MK. Sport Tourism: A New Educational Concept for Sustainable Development. JOURNAL OF MANAGEMENT, SCIENCES, OPERATION & STRATEGIES. 2019;3(3):8-14.

12. Musavengane R, Siakwah P, Leonard L. The nexus between tourism and urban risk: Towards inclusive, safe, resilient and sustainable outdoor tourism in African cities. Journal of Outdoor Recreation and Tourism. 2020 Mar 1;29:100254.

13. Amini M, Bahrololoum H, Andam R, Rabbani T. Sports Tourism Destinations on the Path of Sustainability: Assessing Obstacles and Challenges A Case Study of Isfahan Province. urban tourism. 2023 Jul 23;10(1):117-32. (in Persian).

14. Heebkhoksung K, Rattanawong W, Vongmanee V. A New Model of Sustainable Supply Chain in Sport Tourism. Journal of Business, Innovation and Sustainability (JBIS). 2024 Jun 28;19(2).

15. Knezevic M. Fostering peaceful and respectful societies with sports tourism and events. InSport Tourism, Events and Sustainable Development Goals 2024 Aug 1 (pp. 140-153). Routledge.

16. Hemmonsbey J, Tichaawa TM. Brand messages that influence the sport tourism experience: the case of South Africa. Journal of Sport & Tourism. 2020 Jul 2;24(3):177-94.

17 Mohammadi M, Mirtaghiān Rudsari SM. Investigating the Attitudes of Tourism Service Suppliers toward the Economic Impact of Coastal Sports Tourism in Ramsar Destination. Geographical Studies of Coastal Areas Journal. 2021 Nov 22;2(3):5-30. (in Persian).

18. Hsu CY, Chen MY, Nyaupane GP, Lin SH. Measuring sustainable tourism attitude scale (SUS-TAS) in an Eastern island context. Tourism Management Perspectives. 2020 Jan 1;33:100617.

19. Chersulich Tomino A, Perić M, Wise N. Assessing and considering the wider impacts of sport-tourism events: A research agenda review of sustainability and strategic planning elements. Sustainability. 2020 Jun 1;12(11):4473.

20. Fazaeil J, Ghafouri F, Javid M, Goodarzi S. Sports Tourism and Sustainable Development of Host Cities (A Case Study: Sarein Winter Sports Festival). Strategic Studies On Youth and Sports. 2020 Aug 22;19(48):197-218. . (in Persian).

21. Zhang Z. Categories of sport-environment and condition of the sports. Communications in Humanities Research. 2024.

22. Umarella MR, Baiquni M, Murti SH, Marfai MA. Sustainability challenges in developing marine-based adventure tourism in Ambon. InIOP Conference Series: Earth and Environmental Science 2021 Apr 1 (Vol. 744, No. 1, p. 012093). IOP Publishing.

23. Abdi Nian, F. (2018). Analysis of the status of sports tourism with an emphasis on adventurous activities in Isfahan Province using the SOAR model. 2nd International Conference on Management and Business, Tabriz. (In Persian)

24. Mahmodi, S., Yektayar, M., & Moharramzadeh, M. (2022). Developing adventure tourism strategy using the

SOAR model. Strategic Studies on Youth and Sports. https://doi.org/10.22034/ssys.2022.1148.1787

25. Moharramzadeh, M., & Imanzadeh, M. (2019). Presentation of a qualitative model for developing strategies for adventurous sports tourism. Sport Management and Development, 8(4), 2-17. (In Persian)

26.Majidi C, Saffari M, Elahi A, Khabiri M. Adventure Sports Development Paradigm. Research in Sport Management and Motor Behavior. 2020 Aug 10;10(19):31-56.

27. Nazri Harris, M., Faraji, R., & Bashiri, M. (2024). Identification of strategies for the development of recreational and adventure sports tourism in Iran with a SOAR approach. Journal of Tourism Development Strategies, 16(4), 1 14. (In Persian).

28. Qadir Bux B. Management tourism in Pakistan—a case study of Chitral [doctoral dissertation]. Qurtuba University of Science and Information Technology, Peshawar; 2007

29. Yu CP, Chancellor HC, Cole ST. Measuring residents' attitudes toward sustainable tourism: A reexamination of the sustainable tourism attitude scale. Journal of travel research. 2011 Jan;50(1):57-63.

30. Elahi A, Gholampour S, Askarian F. The effects of sports mega-events on host communities: A systematic review of studies in three recent decades. Sports Business Journal. 2021 Jan 1;1(1):13-30. (in Persian).

31. Wheaton B. Adventure sports, risk, and human-more than human wellbeing: Local responses to the challenges of the COVID-19 pandemic. Sociología del Deporte. 2021;2(2):23-40.

32. Kilili R, Wallace M, Bozdaglar H. Adventure sports tourism in Northern Cyprus: Extreme, lifestyle and alternative sports. American International Journal of Social Science. 2016;5(5):26-33.

33. Adriano XA, Aldeza AA, Caspillan WS, Menoncia EC, Reyes MC, Santos FM, Tumibay AE, Abad MA. Impacts of Tourism on the Socio-Cultural Aspect of the Dumagat Along Dupinga. International Journal of English Literature and Social Sciences. 2024 Jun 30;9(3):487-94.

34. Garau-Vadell JB, Gutierrez-Taño D, Diaz-Armas R. Economic crisis and residents' perception of the impacts of tourism in mass tourism destinations. Journal of destination marketing & management. 2018 Mar 1;7:68-75.

35. Gursoy D, Chi CG, Dyer P. Locals' attitudes toward mass and alternative tourism: The case of Sunshine Coast, Australia. Journal of travel research. 2010 Aug;49(3):381-94.

36. Nunkoo R, Ramkissoon H. Power, trust, social exchange and community support. Annals of tourism research. 2012 Apr 1;39(2):997-1023.

37. Mata C, Carvalhinho L. Security and risk management in outdoor sports–an exploratory systematic review.

38. Newsome D, Lacroix C, Pickering C. Adventure racing events in Australia: Context, assessment and implications for protected area management. Australian Geographer. 2011 Dec 1;42(4):403-18.4

39. Piątek D, Bernatek-Jakiel A. How does ski infrastructure change soil erosion processes on hillslope?. Land Degradation & Development. 2024 Mar 9.

40. Sugandi D. Model of Conservation on Sagara Anakan Environment. InForum Geografi 2013 (Vol. 27, No. 2, pp. 131-146) (in Persian).

41. Salesa D, Cerdà A. Four-year soil erosion rates in a running-mountain trail in eastern Iberian Peninsula. Cuadernos de Investigación Geográfica: Geographical Research Letters. 2019;45(1):309-31.

42. Sahota KK. Tourism and Environmental Degradation. International Journal of Agriculture & Environmental Science. 2016;3(5):1-3.

43. Apollo M. Environmental impacts of mountaineering: A conceptual framework. Cham: Springer; 2021 May 18.

44. Immonen T, Brymer E, Davids K, Jaakkola T. An ecological dynamics approach to understanding human-environment interactions in the adventure sport context—implications for research and practice. International Journal of Environmental Research and Public Health. 2022 Mar 20;19(6):3691.

45. Aritza A. The Façade of Green Lifestyles: Outdoor Recreation and Greenhouse Gas Emissions in Norway. Journal of Outdoor Recreation, Education, and Leadership. 2023 Mar 13;15.(۳)

46. Tervo OM, Blackwell SB, Ditlevsen S, Garde E, Hansen RG, Samson AL, Conrad AS, Heide-Jørgensen MP. Stuck in a corner: Anthropogenic noise threatens narwhals in their once pristine Arctic habitat. Science Advances. 2023 Jul 26;9(30):eade0440.

47. Fiegert SM, Brunzell S. Adventure Sports in Paradox-A Qualitative Study of the Impact of Wearable Technology in the Field of Experiential Consumption . 2015 Nov 26;775:1918-23 .

48. Giddy JK. Environmental values and behaviours of adventure tourism operators: The case of the Tsitsikamma, South Africa. African Journal of Hospitality, Tourism and Leisure. 2016;5(4):1-9.

49. MCKAY TJ. White water adventure tourism on the Ash River, South Africa. African Journal for Physical, Health Education, Recreation & Dance. 2014 Mar 1;20.(۱)

50. Kou XJ, Shen KY. Study on environmental protection and sustainable development of sports tourism industry in China. Applied mechanics and materials. 2014 Nov 26;675:1819-22.۵۰

51. Zakharchenko P, Kostenko G, Zhvanenko S, Mukhin V. Sustainable development of environment in the tourism destination areas: tourists' perception of the issue. InIOP Conference Series: Earth and Environmental Science 2021 (Vol. 628, No. 1, p. 012024). IOP Publishing.

52. Sezerel H, Karagoz D. The challenges of sustainable tourism development in special environmental protected areas: local resident perceptions in datça-bozburun. Sustainability. 2023 Feb 12;15(4):3364.

53. Devine A, Boyd S, Boyle E. Unravelling the complexities of inter-organisational relationships within the sports tourism policy arena. Journal of Policy Research in Tourism, Leisure and Events. 2010 Jul 1;2(2):93-112.

54. Gowreesunkar VG, Vo Thanh T. Between overtourism and under-tourism: Impacts, implications, and probable solutions. Overtourism: Causes, implications and solutions. 2020:45-68.

55. Fay G, Christensen N. Economie Significance Analysis of Visitation to Remote Alaska Public Lands: A Case Study of Katmai National Park and Preserve. InThe George Wright Forum 2012 Jan 1 (Vol. 29, No. 2, pp. 204-215). George Wright Society.

56. Burgin S, Hardiman N. Extreme sports in natural areas: Looming disaster or a catalyst for a paradigm shift in land use planning?. Journal of Environmental Planning and Management. 2012 Sep 1;55(7):921-40.

57. Arlettaz R, Patthey P, Baltic M, Leu T, Schaub M, Palme R, Jenni-Eiermann S. Spreading free-riding snow sports represent a novel serious threat for wildlife. Proceedings of the Royal Society B: Biological Sciences. 2007 May 7;274(1614):1219-24.

58. Williams P, Soutar G. Close to the "edge": Critical issues for adventure tourism operators. Asia pacific journal of tourism research. 2005 Sep 1;10(3):247-61.

59. Maroudas L, Kyriakaki A, Gouvis D. A community approach to mountain adventure tourism development. Anatolia. 2004 Jul 1;15(1):5-18.

60. Steynberg L, Grundling JP. Sustainability of adventure tourism: The economic highway. WIT Transactions on Ecology and the Environment. 1970 Jan 1;84.

61. Chang MX, Choong YO, Ng LP. Local residents' support for sport tourism development: The moderating effect of tourism dependency. Journal of Sport & Tourism. 2020 Jul 2;24(3):215-34.

62. Haini H, Loon PW. Tourism dependency and residents' happiness. Annals of Tourism Research. 2023 Jul 1;101:103580.

63. Muiruri Njoroge J, Atieno L, Vieira Do Nascimento D. Sports tourism and perceived socio-economic impact in Kenya: The case of Machakos County. Tourism and hospitality management. 2017 Nov 10;23(2):195-217.

64. Gulıyev SM, Nurıyeva KM. ADVENTURE TOURISM MARKETING: A RESEARCH ON THE TOURISTS'BEHAVIOURS REGARDING TO ADVENTURE TOURISM IN AZERBAIJAN. International journal of business and management studies. 2017;9(1):64-79..

65. Faraji R, Nazari Heris M, Bashiri M. Identifying the development strategies of recreational and adventure sports tourism in Iran with the SOAR approach. Sport Management Journal. 2023 Feb 6. (in Persian).

66. Rebolledo Dujisin P. Impactos ambientales generados por la actividad deportiva, recreativa y turística en alta montaña. Análisis de la cordillera de la Región Metropolitana de Santiago, Chile. Retos: Nuevas Perspectivas de Educacn Física, Deporte y Recreación. 2020 Jan 1;37.